

Correctievoorschrift VMBO-GL versie blauw

2019

profielvak PIE – CSPE GL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
  - 4.1 Beoordelingsschema
  - 4.2 Toelichting bij het beoordelingsschema
- 5 Berekening cijfer
- 6 Aanleveren scores
- 7 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet een exemplaar van de opdrachten en de beoordelingsnormen van het examen toekomen aan de examinator.
- 2 Deze beoordeelt de prestaties, voor zover van toepassing tijdens het maken van de praktijkopdrachten, volgens de door het College voor Toetsen en Examens gegeven richtlijn en legt zijn bevindingen schriftelijk vast in het beoordelingsschema (4.1).
- 3 De door de directeur aangewezen tweede examinator beoordeelt het resultaat van de praktijkopdrachten, alsmede de verrichtingen van de kandidaat zoals blijkt uit de in het vorige lid bedoelde schriftelijke vastlegging daarvan. De directeur overhandigt de tweede examinator daartoe een exemplaar van de opdrachten en de beoordelingsnormen.

- 4 De examinator en de tweede examinator stellen in onderling overleg de behaalde score vast.
- 5 De examinator zendt de score en voor zover mogelijk het beoordeelde werk aan de directeur.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinator vermeldt op het beoordelingsschema de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere opdracht toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 De examinator kent voor een prestatie scorepunten toe in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Wijzigen, weglaten of toevoegen van onderdelen van het beoordelingsmodel is niet toegestaan. Scorepunten zijn alleen de gehele getallen 0, 1, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een opdracht is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 voor een volledig juiste prestatie wordt bij de desbetreffende opdracht het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een prestatie gedeeltelijk juist is, wordt indien het beoordelingsmodel dit toelaat, een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een andere prestatie is geleverd dan aangegeven in het beoordelingsmodel en deze is aantoonbaar vakinhoudelijk juist of gedeeltelijk juist worden scorepunten toegekend naar analogie van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van eenzelfde prestatie.
- 4 Mocht tijdens het examen een hulpmiddel niet werken en dit is niet te wijten aan het verkeerd gebruik door de kandidaat dan mag dat geen invloed hebben op de beoordeling van de kandidaat. De kandidaat mag daar in tijd en scorepunten niet door benadeeld worden.
- 5 Indien de examinator voor het begin van het examen meent dat in het examen of in het beoordelingsmodel een fout of onvolkomenheid zit, deelt hij dit zo spoedig mogelijk mee aan het College voor Toetsen en Examens.
Indien een vermeende fout of onvolkomenheid pas tijdens de afname blijkt, beoordeelt de examinator het werk van de kandidaten alsof het examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid dan alsnog mededelen aan het College voor Toetsen en Examens.
Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve vaststelling van de normering van het examen rekening gehouden (zie ook 5 Berekening cijfer).

- 6 Als een onvolkomen prestatie in een onderdeel van het examen doorwerkt in een daaropvolgend gedeelte, mag alleen die onvolkomen prestatie en niet de verdere uitwerking daarvan worden aangerekend, tenzij daardoor het volgende gedeelte aanzienlijk wordt vereenvoudigd of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van de door de kandidaat geleverde prestaties voor iedere opdracht. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

NB

I. *Ten aanzien van de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

II. *Ten aanzien van aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Tijdens de afname en de correctie blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Het beoordelingsmodel bestaat uit twee delen: het beoordelingsschema (paragraaf 4.1) en de toelichting bij het beoordelingsschema (paragraaf 4.2).

- In de toelichting bij het beoordelingsschema staan de uitwerkingen van schriftelijke en ICT-opdrachten.
- Bij een beoordelingsaspect waarbij de kandidaat aan meerdere criteria moet voldoen om scorepunten te kunnen krijgen, alleen de te behalen punten toekennen indien de kandidaat aan ALLE criteria heeft voldaan.
- De nummers van de opdrachten die direct tijdens de afname van het examen beoordeeld moeten worden, zijn onderstreept. De overige opdrachten kunnen na de afname beoordeeld worden.
- In het beoordelingsschema zijn vakjes opgenomen, waarin aangegeven kan worden of de kandidaat wel (vinkje ✓) of niet (streepje -) aan het criterium / de criteria heeft voldaan.
- Bij een minitoets vermeldt u de totaalscore van de kandidaat voor die minitoets achter het bijbehorende opdrachtnummer in het beoordelingsschema.

4.1 Beoordelingsschema

opdrachtnr.	omschrijving beoordelingsaspect	kandidaatnummer		naam van de kandidaat
		max. score		
ONDERDEEL A				
A1a 3D-CAD vier stuknummers (zie 4.2)	alle vier stuknummers juist (maatvoering volgens tekening) <i>per fout</i> <i>opmerking:</i> <i>maximaal 2 fouten per stuknummer rekenen</i>	5	-1	
A1b 3D-CAD Samenstelling (zie 4.2)	stuknummer 4 vast aan stuknummer 3 en juiste positie stuknummer 5 vast aan stuknummer 4 en juiste positie stuknummer 6 vast aan stuknummer 4 en juiste positie alle aspecten juist <i>per onjuist aspect</i>	5	-1	
A2 materiaal bestellen (zie 4.2)	alle materialen, aantallen en soort juist <i>per fout</i>	2	-1	
A3 prijsopgave (zie 4.2)	alle bedragen juist <i>per fout</i> <i>opmerking:</i> <i>doorwerkfouten niet meerekkenen</i>	3	-1	
totaal onderdeel A		12		

opd.	omschrijving beoordelingsaspect	max.	kandidaatnummer										
				transport									
ONDERDEEL B													
B1a	gereedschappen en machines zorgvuldig en correct gebruikt veilig gewerkt en persoonlijke beschermingsmiddelen juist gebruikt geen extra materiaal verbruikt			☐									
	werkplek opgeruimd			☐									
	alle aspecten juist <i>per onjuist aspect</i>												
B1b	beoordeling stuknummers 1 t/m 4	-1											
	puntentoeënkennung volgens de uitwerkbijlage van opdracht 2												
B2	gelijke meetresultaten												
B3	onderdelen monteren												
	B1b puntentoeënkennung volgens de uitwerkbijlage stuknummers juist gemonteerd	8											
	B2 schroef stuknummer 10 juist verzonden in stuknummer 3	2											
	B3 geen bramen aan stuknummers												
	gaten van stuknummer 1 goed overgenomen op stuknummer 3 (gaten niet aangepast)												
	alle aspecten juist <i>per onjuist aspect</i>	2											
		-1											
	transport												

opd.	omschrijving beoordelingsaspect	max.	kandidaatnummer									
	transport											
B4	terugkijken (zie 4.2)											
	de kandidaat beschrijft hoe hij de gaten van stuknummer 1 heeft overgenomen op stuknummer 3 en dit is een juiste manier		☐									
	of de kandidaat beschrijft hoe hij de gaten van stuknummer 1 heeft overgenomen op stuknummer 3 en dit is geen juiste manier, maar hij beschrijft wel een juiste manier voor de volgende keer		☐									
	de kandidaat beschrijft hoe hij het sleufgat heeft gemaakt en dit is een juiste manier		☐									
	of de kandidaat beschrijft hoe hij het sleufgat heeft gemaakt en dit is geen juiste manier, maar hij beschrijft wel een juiste manier voor de volgende keer		☐									
	alle aspecten juist per onjuist aspect		2									
B5	minitoets		-1									
	totaal onderdeel B		14									
			30									

opd.	omschrijving beoordelingsaspect	ONDERDEEL C		max.	kandidaatnummer		
C1a	opbouw schakeling: elektrisch en pneumatisch	stuurrelais op de juiste manier op de voeding aangesloten	☐	☐	☐	☐	☐
	drukknopen en sensoren op de juiste manier aangesloten	H1 en K1 op de juiste manier aangesloten	☐	☐	☐	☐	☐
	elektro-pneumatische ventielen op de juiste manier elektrisch aangesloten	3/2-ventielen pneumatisch juist aangesloten	☐	☐	☐	☐	☐
	cilinders juist aangesloten	snelheidsregelventielen juist aangesloten	☐	☐	☐	☐	☐
	alle aspecten juist <i>per onjuist aspect</i>	6 <i>-1</i>					
C1b	werkung programma	juiste werking bij eerste controle juiste werking bij tweede controle geen juiste werking, ook niet na een herkansing	5 2 0	5 2 0			
		<i>Opmerking:</i> geen tussenliggende scores geven, alleen 5, 2 of 0					
C1c	instellen snelheidsgel- ventielen	snelheidsregelventielen juist ingesteld	1	1			
		<i>Opmerking:</i> De uitstoottijd van de uitwerp cilinders moet ongeveer twee keer de terugslagtijd zijn.					
		transport					

opd.	omschrijving beoordelingsaspect	max.	kandidaatnummer									
	transport											
C2	waarheidstabel		waarheidstabel volledig juist ingevuld (zie 4.2) per fout	-1	3							
C3	beantwoorden vragen		alle vragen juist beantwoord (zie 4.2) per onjuist beantwoorde vraag	-1	6							
C4a	practicum meten		draad van L1 naar p-contact S1 juist		☐							
			draden van N naar beide lampen juist		☐							
			draden van schakelaar naar schakelaar en van het p-contact S2 naar lamp E1 juist		☐							
			ampèremeter juist aangesloten		☐							
			geen overbodige draden geplaatst		☐							
			juiste draadkleuren gebruikt		☐							
			alle aspecten juist per onjuist aspect	-1	5							
C4b	vragen over meting		alle vragen juist beantwoord (zie 4.2) per onjuist beantwoorde vraag	-1	3							
C5	minitoets				14							
	totaal onderdeel c				43							

kandidaatnummer		naam van de kandidaat			
max. score					
12					
30					
43					
85					
scoreoverzicht per onderdeel					
onderdeel A					
onderdeel B					
onderdeel C					
totaal examen					

4.2 Toelichting bij het beoordelingsschema

---

opdracht A1

Om de 3D-modellen te beoordelen kunt u verschillende methoden kiezen:

- Op de computer:
Open het bestand van de kandidaat achteraf en controleer de afmetingen in het bestand.
- Op papier:
Genereer een 2D-werktekening met maten en controleer de afdruk van deze werktekening.

Om de samenstelling te controleren opent u het bestand samenstelling en controleert u of de stuknummers in de juist positie staan en/of vastzitten (zie beoordelingsaspecten).

opdracht A2
voorbeelduitwerking

Naam:	Sem Bruins
Nummer:	123

Artikelcode	Merk	Serie	Omschrijving	Prijs excl. btw	Aantal	Totaal excl. btw
506 EU	Jung	basiselementen	wisselschakelaar	€ 6,37	12	€ 76,44
505 EU	Jung	basiselementen	serieschakelaar	€ 9,92	4	€ 39,68
224 LEDUDD	Jung	basiselementen	druk-draai dimmer (led)	€ 74,99	3	€ 224,97
CD1520 NKISW	Jung	CD500 Zwart	wandcontactdoos enkel met randaarde en kinderbeveiliging	€ 10,12	10	€ 101,20
CD5081 SW	Jung	CD500 Zwart	afdekraam 1 voudig	€ 4,56	1	€ 4,56
CD5082 SW	Jung	CD500 Zwart	afdekraam 2 voudig	€ 7,23	6	€ 43,38
CD5083 SW	Jung	CD500 Zwart	afdekraam 3 voudig	€ 11,97	1	€ 11,97
CD590 SW	Jung	CD500 Zwart	bedieningswip enkel	€ 6,42	2	€ 12,84
CD595 SW	Jung	CD500 Zwart	bedieningswip dubbel	€ 8,70	1	€ 8,70
CD1540 SW	Jung	CD500 Zwart	dimmerknop druk/draai	€ 8,09	3	€ 24,27
A1520 NWW	Jung	AS500 Alpinwit	wandcontactdoos enkel met randaarde	€ 4,49	24	€ 107,76
AS581 WW	Jung	AS500 Alpinwit	afdekraam 1 voudig	€ 1,91	8	€ 15,28
AS582 WW	Jung	AS500 Alpinwit	afdekraam 2 voudig	€ 3,29	13	€ 42,77
AS583 WW	Jung	AS500 Alpinwit	afdekraam 3 voudig	€ 5,74	1	€ 5,74
AS591 WW	Jung	AS500 Alpinwit	bedieningswip enkel	€ 2,51	10	€ 25,10
AS591-5 WWW	Jung	AS500 Alpinwit	bedieningswip dubbel	€ 4,83	3	€ 14,49
totaal:						€ 759,15

opdracht A3

voorbeelduitwerking prijsopgave

materiaalkosten exclusief btw:
opslag op materiaal 6%:€ 759,15
€ 45,55
_____ +materiaal met opslag:
arbeidsloon:€ 804,70
€ 425,00
_____ +subtotaal:
btw 21%:€ 1229,70
€ 258,24
_____ +

totaalbedrag:

€ 1487,94

*of**bij gebruik van het gegeven bedrag (omdat de vorige opdracht niet lukte):*materiaalkosten exclusief btw:
opslag op materiaal 6%:€ 723,63
€ 43,42
_____ +materiaal met opslag:
arbeidsloon:€ 767,05
€ 425,00
_____ +subtotaal:
btw 21%:€ 1192,05
€ 250,33
_____ +

totaalbedrag:

€ 1442,38

*Opmerking:**afrondingsverschillen niet fout rekenen*

opdracht B2

Met de uitwerkbijlage voeren de kandidaat én de examinator een maatcontrole uit na het maken van de stuknummers. De kandidaat noteert zijn bevindingen op de uitwerkbijlage. Aansluitend noteert de examinator zijn bevindingen en de score van de kandidaat op de uitwerkbijlage.

opdracht B4

voorbeelduitwerking:

Hoe heb je gaten overgenomen van stuknummer 1 op stuknummer 3?

Beschrijf in stappen hoe je te werk bent gegaan.

eerst in stuknummer 1 de gaten van 2,5 geboord, dan stuknummer 1 op stuknummer 3 geklemd, dan de gaten doorgeboord in stuknummer 3 met boor 2,5. (Daarna de gaten in stuknummer 1 met boor 3 nog een keer geboord.)

Kon je stuknummer 1 op stuknummer 3 monteren zonder aanpassingen van de gaten?

ja

Zo niet, wat zou je de volgende keer anders doen?

n.v.t.

Hoe heb je het sleufgat in stuknummer 1 gemaakt?

Beschrijf in stappen hoe je te werk bent gegaan.

Eerst heb ik de maten voor twee boorgaten afgetekend (maat 20 en 26), daarna met boor 9 die twee gaten geboord. Dan heb ik tussen de gaten het sleufgat afgetekend. En daarna heb ik met een kleinere boor meerdere gaten geboord en die verder uitgevild.

Is het sleufgat goed gelukt?

ja

Zo niet, wat zou je de volgende keer anders doen?

n.v.t.

opdracht C2

voorbeelduitwerking waarheidstabel

	sensoren				actuatoren			
	S1	S2	S3	S4	K1	H1	H2	H3
stap 0 (ruststand)	0	0	0	0	0	0	0	0
stap 1	1	0	0	0	1	1	0	0
stap 2	0	0	0	0	1	1	0	0
stap 3	0	0	1	0	1	1	1	0
stap 4	0	0	0	1	1	1	0	1
stap 5	0	1	0	0	0	0	0	0
stap 6	0	1	0	0	0	0	0	0

opdracht C3

voorbeelduitwerking vragen

vraag 1: overneemcontact

vraag 2: gelijkspanning

vraag 3: In het programma wordt ingang 2 omgekeerd. (Een maakcontact werkt hierdoor als verbreekcontact). Of:

Door op S2 te drukken gaat er een signaal naar I2; I2 is geprogrammeerd als een verbreekcontact waardoor de installatie uitgeschakeld wordt.

vraag 4: als S1 ingedrukt wordt (of: als de transportbanden draaien, of: als de installatie is ingeschakeld, of: als relais k1 bekraftigd is)

vraag 5: omdat het even duurt voordat de potjes vanaf de sensor bij de schuif aankomen

vraag 6: dan gaan alle potjes naar band 2 (of: dan worden alle potjes vernietigd)

Opmerking:

Andere antwoorden ter beoordeling van de examinator.

opdracht C4b

voorbeelduitwerking vragen

vraag 1: (berekening vermogen): $P = U \times I = 23 \times 0,26 = 6 W$ vraag 2: (stroom lamp E1): $I = P / U = 3 / 23 = 0,13 A$

vraag 3: (berekening kleinste weerstand):

Lamp E2 heeft de kleinste weerstand (is aangekruist).

berekening:

$$RE1 = 23 : 0,13 = 176,92 \Omega$$

$$RE2 = 23 : 0,26 = 88,46 \Omega$$

Of: Als het vermogen kleiner wordt, wordt de stroom ook kleiner en is de weerstand groter.

5 Berekening cijfer

Het cijfer voor het cspe wordt als volgt verkregen.

De examinator en de tweede examinator stellen in onderling overleg de score vast.

Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het cspe vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Daartoe past de directeur de door het College voor Toetsen en Examens vastgestelde normeringsterm (N-term) toe.

De N-term wordt bekendgemaakt via Examenblad.nl op het tijdstip dat in de Septembermededeling is vermeld.

Het cijfer voor het cspe kan niet eerder aan kandidaten worden meegedeeld.

Op de pagina over de normering van de centrale examens voortgezet onderwijs op www.cito.nl staat een Excel-applicatie, waarin u de schaallengte (= de maximumscore van het cspe) en een door uzelf bedachte N-term kunt invullen.

U kunt dan zien welke cijfers uw kandidaten bij deze door uzelf ingevulde N-term zouden behalen. Hieraan kan geen enkel recht worden ontleend.

6 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf.

Gebruik hierbij alleen de scores van vóór een eventuele herkansing.

Alle gegevens die uiterlijk op 22 mei voor Cito geaccoordeerd zijn, kunnen betrokken worden bij de normering.

De examinatoren van de profielvak-cspe's kunnen daarna tot en met vrijdag 12 juli Wolf-gegevens inzenden. Over die Wolf-groepen die na 3 juni worden ingezonden, zendt Cito nog groepsrapportages retour, al is het mogelijk dat die uw school pas na de zomervakantie bereiken.

7 Bronvermeldingen

Wij bedanken de bedrijven en personen die toestemming gaven voor het gebruik van afbeeldingen en/of informatie van de volgende websites:

afbeelding(en) voor minitoetsen   <https://www.mroshop.com>
    <https://www.skil.nl>

afbeeldingen en productinformatie voor het bestand vb_elektrototaalmarkt_gl.xlsx
    <https://www.elektrototaalmarkt.nl>

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Een compleet overzicht van gebruikte afbeeldingen is opvraagbaar.